

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל המאמינים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

התפלה 'מחברת' את ישראל לאביהם שבשמים

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (לה א)
"למחברת יום הפפורים כשירד מן ההר" (רש"י).

אמר רבי יעקב קמיניצקי ראש ישיבת 'תורה ודעת':

בני ישראל נכשלו בחטא העגל אחר שסברו שמשנה רבנו נפטר והם נותרו כצאן ללא רועה (לעיל לב א). ראה הקדוש ברוך הוא שאם עומדים ישראל זמן מועט ללא רועה עלולים הם להכשל בעבודה זרה, לפיכך, לאחר שמחל להם על חטאם, צום מיד להקים 'משכן' שבו 'וכלו לחבר ולקשר עצמם לרועה ישראל' - אביהם שבשמים בכל עת מצוא, על ידי שיתפללו לפניו ויבקשו ממנו על צרכיהם.

אמ"ת ליעקב

'אלו נתן לנו את המן ולא נתן לנו את השבת - דינו'

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (לה א)

"אמר הקדוש ברוך הוא: עשה לך קהלות גדולות ודרש לפנייהם ברכים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקיהל קהלות בכל שבת ושבת" (ילקוט שמעוני ויקהל חח).

יש להבין מפני מה נאמרה הלכה זו דוקא לדורות הבאים? ולא אף לדור המדבר?

פרש זאת רבי יעקב שאול מאיזמיר על פי המובא בטור (א"ח רז) בשם המדרש: "אמרה תורה לפני הקדוש ברוך הוא: 'רבנו של עולם, כשיכנסו ישראל לארץ זה רץ לכרמו זה רץ לשדהו ואני מה תהא עלי?' אמר לה: 'יש לי זוג שאני מזוג לך ושבת שמו, שהם בטלים ממילאכתם ויכולין לעסק בך'."

מדברי המדרש משמע שהפנהג להתקהל וללמד ביום השבת נוגע רק לתקופה שלאחר כניסת ישראל לארץ, שבה בימות החל היו ישראל טרודים בפרנסתם ורק ביום השבת היו פנויים ללמוד תורה. אף במשך התקופה ששהו במדבר, כיון שגאנו מהמן ומהבאר היה ביכולתם ללמד אף במהלך ימות השבוע, ולפיכך נאמרה הלכה זו רק לדורות הבאים.

בכך נוכל להבין את נסח פיוט 'דינו הנאמר בסדר הגדה של פסח: 'אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת - דינו'; כלומר, אלו היינו מתפרנסים מהמן בלבד, אזי לא היינו צריכים את השבת שבה נוכל ללמוד תורה, שכן לאוכלי המן היה זמן ללמד אף במשך ימות השבוע.

קול יעקב [איזמיר תקס"ז] לקוטיים קה ב

'חמדת ימים אותו קראת'

"ששית ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (לה ב)

מהי פגנת הפוליס 'תעשה מלאכה', וכי חובה עלינו לעשות מלאכה בששת ימי המעשה?

באר נפלא לך באר 'המגיד מוילנא' רבי יצחק אליהו לנדא:

בנהג שבועלם, המכנה ראש הישיבה הוא המוכר והנעלה בין בני הישיבה, לעמת זאת המכנה ראש הגולנים הוא דוקא העו והמרשע שביניהם.

השבת מכנה בתפלותינו 'חמדת ימים', כלומר: הגדול והאהוב מכל הימים. מעתה, אם אנו עוסקים במלאכתנו בששת ימי המעשה בישור ובנאמנות פמאות התורה, נמצא שהתאר 'חמדת ימים' הוא שבת לשבת - שהיא ראש לששת הימים הטובים. אף אם אנו מתנהגים בהם בעול שלא כחקי התורה, אזי תאר זה מבזה את השבת, כבכול היא ראש לימים הגרועים.

לכך הדגיש הכתוב: "ששית ימים תעשה מלאכה" - רק אם תעשה את מלאכתך בששת הימים בישור ובאמונה פמאות התורה, אזי השבת: "יהיה לכם קדש שבת שבתון לה", שכן נתן יהיה לכנותה 'חמדת ימים' כראש לששת הימים הטובים.

חפשו הדת' תרו

הנאמרת בכונה או מצוה אחת שנעשית לשם שמים, מעלות עמן את כל התפלות והמצוות שנעשו שלא כהגון. לכך רמז הכתוב שלפנינו:

אם תזכו ולו פעם אחת לתת 'תרומה לה' - לשם שמים, אזי אף "כל נדיב לבו" - אותן תרומות שנתנו מתוך נטיית הלב ולא לשם שמים "ביאה את תרומת ה" - תתקבלנה לרצון יחד עמה.

'חכמת התורה' עמ' קז

מחשבה טובה מצטרפת למעשה

"כל איש ואשה אשר נדב לבם אתם להביא לכל המלאכה אשר צוה ה' לעשות ביד משה הביאו בני ישראל נדבה לה" (לה כט)

את פשר כפל לשון הכתוב פרש רבי משה ליב ליטש רזניבוים, תלמיד ה'חתם סופר':

היו מבני ישראל שבקשו לממן את בניית המשכן כלו מפספס, אף ומנעו מלעשות זאת משום שאין ראוי לעשות כן, פמוכא בספר חסידים (אמן): "אחד היה בונה בית הכנסת יפה, ורצה הקהל לתת עמו ולהשתתף במקעות ולא רצה כדי שיהיה לו ולזרעו לזכר ולשם, וכלה זרעו."

אף על פי שלא זכו הללו להוציא את מחשבתם לפעל, נחשב להם הדבר כאלו קימוהו, ולכך רמז הכתוב: "כל אשר נדב לבם אתם להביא לכל המלאכה..." - אף שבפעל לא עשו זאת, "הביאו בני ישראל נדבה לה" - קבלו את שכם כאלו קימו את המצוה בפעל.

באפן נוסף באר זאת רבי אליעזר דוד פרידמן רבה של סאטמר על פי פרוש רבנו יונה (ברכות יב מזה"ד) על נסח סיום תפלת 'מוזים דרבנו': "על שאנו מודים לך - ברוך א-ל ההודאות", כי אנו מודים בכך לקדוש ברוך הוא על עצם העבדה שאנו לעמד לפניו ולהודות לו.

אף כאן, לאחר שהביאו ישראל את "אשר נדב לבם אתם", חזרו והביאו "נדבה לה" כהודאה על כך שאנו להשתתף בבנין המשכן.

אמרות ה' שבו לזוד

תפלה על הגאלה - סגולה לחכמה

"וימלא אתו רוח אלקים בחכמה בתבונה וידעת ויכל מלאכה" (לה לא)

"כל מי שנתעסק במלאכת המשכן נתן בו הקדוש ברוך הוא חכמה ובינה ודעת" (שמ"ר מח א).

אמר האדמו"ר רבי אברהם יששכר מרדומסק:

כפי שנתן הקדוש ברוך הוא חכמה, בינה ודעת בכל מי שהתעסק בבנין המשכן, כך יתן הוא חכמה, בינה ודעת לכל מי שמבקש ומתפלל על בנין בית המקדש במהרה בימינו.

מסד לאברהם

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

'אמן' - 'תרומת ה'

"קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו ביאה את תרומת ה'" (לה ה)

"כל נדיב לבו ביאה" - בגימטריה קפ"ב בגימטריה של 'אמן אמן', רמז ל'אמן' שאחר התפלות ו'אמן' שאחר הקדשים. פנתה זאת התורה: "תרומת ה'", רמז לדברי המדרש (דבר ז א): "אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים".

חסד לאברהם

תפלה המתקבלת לאחר זמן

"קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו ביאה את תרומת ה'" (לה ה)

מפני מה פפלה התורה: "תרומה לה'... תרומת ה'?"

דרש רבי שלמה קלווגר:

לדאבונו לב, לא אחת קורה שאנו מתפללים בלא כונה או מקימים מצוה שלא לשם שמים. שומה עלינו לדעת כי תפלות ומצוות אלו אינן הולכות לריק, שכן תפלה אחת

בשב"מ פרישת ויקהל חל יומא דהולולא של ראב"ד ירושלים
הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל.
באחת מדרשותיו עורר את הצביר להקפיד על עניית אמן, וכה אמר:

"כשמוקדימים לבוא לתפלה, ומתפללים במתינוות, וזכים לקיים פראוי את מצות עניית אמן. שכן כף יש פנאי וישוב הדיעת לענות אמן פראוי בכונה אחר הברכות הרבות הנאמרות בתפלה. תפלה בחטף ובמהירות גורמת להפסד אמונים רבים, וגם האמונים שעונים אינן מכוונים בהן פראוי".

קנטרס אבן ישראל דברי מוסר והתעוררות עמ' לח

ברכות השחר: בקול בכוונה בחברותא.

מעלת מזכי הרבים

"כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו" - פה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות ה יח), ופרש רבנו יונה שם: "שואדם עושה זכות גדול כזה מדת הדין נותנת לשלם שכר גדול כזה, שלא להביא חטא על ידו ולא להרהר עברה, וזהו שכרו - ששכר מצוה מצוה".

ובאהר תרומה (כח ב ע"פ הפסל) הפליגו בשכר המזכה את הרבים ואמרו כי הוא: "גורם להכניע את הסטרא אחרא, וגורם שייתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, וגורם לקיים כל העולם בקיומו למעלה ולמטה, ועל אדם זה כותב: 'בריתי היתה אתו החיים והשלום' וזוכה לראות בניו לבניו, וזוכה בעולם הזה לזוכה בעולם הבא. כל בעלי הדין לא יוכלו לדון אותו בעולם הזה, ובעולם הבא יכנס ב"ב שערם שרקיע ואין מי שימחה בידו, ועל זה כותב: 'גבור בארץ יהיה ירעו...'".

וכבר יודעים דבריו הנוקבים של רבנו חיים מוולוז'ין (הבא בעקבותי ע"ש חיים): "שה כל האדם לא לעצמו נבא, רק להועיל לאחרים ככל אשר ימצא בכוון לעשות".

עוד אמר גאון הוסיף רבי יצחק בלארז צ"ל (אור ישאל - פוכבי אור סוף סי' ב), כי "מי שמונה למדים אחרים להוקיר ולחבב איו מצוה ביותר, זהו קדוש! ומכל שכן מי שהוא עמל במעשה לזכות את הרבים, למטה את לבם לעבודת ה', יתברך הוא ואת התורה והמצוה... זהו קדוש ה' גמור!"

יש להוסיף ולומר, כי מעלת זכוי הרבים במצות עניית אמן מתחזקת בקב שהיא מזכה את הרבים בדבר שלא היה באו לעולם אלמלא מעשיהם. אותם אלפי אנשים שתענייה בזכותכם, והמלאכים שיבראו בעקבותיה, לא היו שמיים אלמלא שדלתם את חבריכם לאומרו.

לא לחנם כבר התפרסמו ספורים רבים

על ישועות מפלאות שזכו להם אלו שזכו להיות ממזכי הרבים, בתוכן ישועות שהן למעלה מדבר השבט.

פינה מיוחדת בכתר פעילות זכוי הרבים של נציגים בהיכלי הישיבות הקדושות, הוא מיזם "שחר אקדמיק" הפועל בהיכלי הישיבות זה שנים מספר בהצלחה יתרה. במסגרת מיזם מיוחד זה פעילים מאות רבות של נציגים בהיכלי הישיבות הקדושות, העמלים שלא על מנת לקבל פרס לזכות את חבריהם במצוה המיוחדת אשר אין גדול יותר ממנה לפני ה'.

פעילות זו מתוספת ליתר פעילות "בני אמונים" ובפרט למיזם "נציגי אמן" הפועל בבתי הנסות בשנים האחרונות וכבר מאות רבות של מתפללים זוכים בזכות לומר את ברכותיהם כראוי ולהוסיף עוד אלפי יהומי - אמן לכתרו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

התרגשו פאשר לדינו הגיעה לאחריה מודעה אותנטית שתלה בישיבתו בחור קר וחסוב, נציג "שחר אקדמיק" כנראה אישית שבאה בעקבות השתתפותו בכנס ההישיבות השנתי לנציגי "בני אמונים" בהיכלי הישיבות הקדושות.

אחור חשבון חשוב הנה התחזקות עצומה בחיי האישיים מאז החל להתחזק במצות עניית אמן. בעקבות פה הוא "התחבר" מאד למצוה זו, ובהמשך אף בקש לשמש כנציג בישיבתו. השנה השתתף בחבור לראשונה בכנס החזק השנתי הדברים החמים שנאמרו במהלך הכנס מפי גדולי מאורי הור נגעו לבבו, וכששב לבי ידולו התעורר בו רגש של פא על פה שיש מחברי שיעור אינם שתפים למיזם הגדול, ומתוך רגש זה כתב את המודעה המובאת פואת ככתבה וכלשונו:

פינה אישית מלב אל לב

אליה ידידי הקור!

במקש אני בזאת לשתף אותך בהרגשה אישית אשר התעוררה והתחזקה בעקבות השתתפותי בכנס המיוחד לנציגי בני אמונים בהיכלי הישיבות שהתקיים בירושלים. כלנו יודעים עד כמה חשובה היא עניית אמן. מכירים אנו מאמרי חז"ל המתארים את יקרתה ושגב מעלתה, ועם כל זה לבי נהמץ לראות בחורים שאינם מצטרפים לאומרי ברכות השחר בחברותא.

בפך הכל מדבר במלה אחת, אף תנו לבכם כי מדבר ב: 'המלה' - בה"א הידיעה, שהלא אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר ממאן שישראל עונים' (תב"ד ז א).

ידידי הקור! לא כדאי לכם להשקיע פמה דקות מידי יום כדי להגיש מתנה כה גדולה לקדוש ברוך הוא? אם לקדוש ברוך הוא היה שנה לברא את העולם רק בשביל אמן אחת, וכי היא לא מספיק חשובה בשביל שתתאמצו בעבודה? פתחו שער לעניית אמן, ותראו כיצד כל השערים נפתחים בפניכם לרוחה. אני אישית יודע על בחורים בישיבתנו שחשבו בכל מיני דברים זכרות הקפדתם על עניית אמן.

עובדן שאם לבחור: יש איזה חשבון טכני כמו מציאת חברותא אשמה לעמוד לימינו ולעור לו. יש אולי קשה התחלה של המינים הראשונים ואחרי זה הופך להרגל.

אחי ורעי! ממחר כלנו פאיש אחד בלב אחד, בלי יוצא מן הכלל אומרים ברכות השחר בחברותא.

בכבוד ובהערקה, ידרכם - ש.ש.

הגאון לשמש כנציג בני אמונים בישיבתנו הק'.

למקרא מודעה מרגשת זו צפו ועלו לנגד עינינו דבריו הגדולים של ראש הישיבה הגאון הגדול רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל (הנבא בספר 'נותר' אמן ח"א עמ' 81) בנבאר לשון הפסוק (ישעיה כו ב) שאותו דרשו בגמרא (שב"ב ק"ט ב) לענין עניית אמן: "פתחו שערים ובראו גוי צדיק שמר אמונים" - אל תקרא "שמר אמונים" אלא "שואמרים אמן!".

והנה יש לדקדק במילים: 'ויבראו גוי' כי 'גוי' הוא לשון רבים, והנה על היתנו לומר: 'ויבראו איש שמר אמונים', וכפי שלמד ריש הענינים.

קלקול קטן שהביא לתקון גדול

מעט זמן קדי להרתיים את מימי, אולם לבסוף נשמע קול הבעבוע המפר המבשר כי המים רתחו והם נתנים לשמוש.

בשונה מהמחם החדש שהתמלא וחמם באפן אוטומטי לפי הצורך, הפעלת המחם החדש היתה כרוכה בטרח רבה. במהלך הזמן שבו השתמשו המתפללים במחם הישן, היה על האחראים למלאו ולהרתיחו פמה וכמה פעמים, והאחראי קנה והתפלל שהמחם החדש יתקן במהירות המרבית.

בשנות אחר הצהרים של יום רביעי כ"ד לחדש שבט, צלצל הטלפון הנ"ד של האחראי על פנת הקפה, ומעבר לקו נשמע קולו של מנהל המעבדה שאף אתמול הנבא אליו המחם החדש לתקון.

"המחם מוכן", אמר, "מתברר כי היתה זו תקלה קלה ביותר שלא הצריכה עבודה מיוחדת. ילקתם בקלות לתקן את התקלה בכחות עצמכם". הפטיר. "מותר", תמה האחראי, "פינו, אף הדבר לא עלה בידנו", אמר. הוא הודה לאחראי, והשיחה הסתיימה. האחראי מהר להתניע את רכבו ולנסע למעבדה כדי להחזיר את המחם החדש והמתקן.

אור ליום חמשי, כ"ה לחדש שבט, הצב המחם החדש על מקומו הקבוע, ולאחר שחבר לזרם המים התמלא במהירות ועד מהרה היה הזרם מרתחים ומוכנים לשמוש. בד בבד רקן המחם הישן משאריות המים שהיו בו והובל אחר פכוד בחורה אל המחסן, שם עתיד היה לנח עד לפעם הבאה שבה ידקקו לו.

בשעה שהחלה המחם החדש בישן, לא הבחין האחראי בשלש השעות קטן שהיה מצמד לשוליו, היות שהפכת בישן היה מאבק ומעט קשה לקריאה. ורק עתה, טרם הושב למקומו, התאמץ האחראי לקרוא את הרשום עליו, ומשהצליח נעתקה גשמתו:

"נתרם לעלוי נשמת האשה הצדקנית, מרת בינה בת ר' מרדכי אריה עליה השלום, אשר עברה את מואות השואה ונפטרה לבית עולמה מבלי שהותירה ידע של קנא ביום כ"ד לחדש שבט. נא לכוון בברכות לעלוי נשמתה".

לקח לו פמה שניות להזכר כי המחם הישן נתרם לפני שנים מספר על ידי אחינה של האשה, הרב קלמן גרינוולד שליט"א מינסד הפולל הנוזע במקום, אשר ספר כי צדקת זו נפטרה בת למעלה ממאה שנה...

עד מהרה התפרסם הספור המפעים והמרגש בקרב כל באי המקום. הכל נפעמו לראות כיצד פעלה ההשגחה העליונה וסובכה כי בזימן בתיארו הנכון יתקלל המחם החדש בקלמול קל שלא נדרש יותר מיזם אחד לתקנו, ומבין שלשלת המחמים זקא מחם זה נבחר להיות מצב במקום המחם החדש, כדי שבכך תזכה נשמתה של צדקת זו ביום היארצייט באלפי זכיות של ברכות ואמינים שתאמרנה לזכותה.

יש לצנו כי מנהג הגשת מאכל ומשקה ביום היארצייט לעלוי הנשמה, הוא מנהג קדום שכבר רוח זה שנים בקהלות ישראל וסודותיו בהר"י קד"ש (ראה ש"ת מנחת יצחק סי' סט). ובג"ש 'הקד' (ח"ד) מוכרת בית הנכנסת את מו הביא כי יש בדבר משום תקון לנשמת המת שהברכות והאמינים הנאמרות מפי הגבנים מקפ מעלות ומתקנות את נשמת הנפטר.

מיזם פטירתה של רחל אמנו עליה השלום ועד עצם היום הזה, נודע קברה אשר בדרך אפרתה היא בית לחם, כאבן שואבת לרבות אלפי ישראל הפוקדים אותו בכל עת בבואם לשפך שיח לפני האם המבכה על בניה, למנו תעורר רחמי שמים עליהם ועל זרעם להצליח בכל מעשי ידיהם ולהציל מכל צרה וצוקה.

לאחר שבמשך מאות בשנים היה המקום מזוה למו, בשנים האחרונות ידע הוא תנופת פוחח והתחבשות. סביב הקבר נבנה מתחם מקביר ורחב ידים שבו כוללים לשהות אלפי מתפללים בעת ובעונה אחת. בית מדרש מרוח חם אף הוא במקום, ורחבת התפלה הרחבה וקדרה לטובת האלפים הפוקדים את המקום מדי יום ביומו.

אנשי חסד יקרים אשר פרשו את חסותם על המקום הקדוש, דואגים ולא חוסכים מאמץ כדי לארח את פוקדיו הרבים בסגר פנים יפות, בין היתר בהגשת מיני תרגימא ומשקה המקחם את הלבבות. פה כל הבא להתפלל במקום מרגיש בביתו כמו אצל אבא.

לפני שנים מספר במסגרת תנופת הפתוח הפוקדת את המקום, הירי נדיב לב תרומה נכבדה לטובת רכישת מחם גדול ומשכלל לשמוש המתפללים והלומדים במקום.

כיון שהמחמים הישנים ששמשו את באי המקום בגאונות עד לאותה עת היו עדין תקינים ונתנים לשמוש, אפסנו אותם האחראים בנסחן כנבני למקרה שבו יתחלקל המחם החדש. אולם המחם החדש פעל למופת, וכך העלו המחמים הישנים אבק במחסן.

היה זה תחלת השבוע של פרשת משפטים. לאחר תקופה ארוכה שבה פעל המחם החדש ללא דפי, החל לפתע להראות סימני עיפות... האחראים על המקום נסו לפתח את התקלה בכחות עצמם, אולם הדבר לא עלה בידם. נראה היה כי אין מנוס אלא לשלח את המחם החדש לתקון במעבדה מסמכת, פעלה שהיתה כרוכה בטרח רבה, ועלולה היתה אף לארץ זמן רב.

פה, בכקרו של יום שלישי נתק המחם הגדול והקבד ממקומו והעיס את כבוד על גבי רכב מסחרי בדרך לתקון במעבדה המתמחה במכשירים גדולים כגון אלו. מנהל המעבדה שהתבקש לתת צפי לסיום התקון, לא ידע לענות על השאלה כנבירו: "אני צריך תחלה לערף בדיקה שתברר את מהות התקלה", הוא אמר, "התקון יכול לארץ בין פמה ימים - במקרה רגיל, לחדש - במקרה חריג שבו אצטרף להזמין חלקים מהמפעל בחו"ל".

"אנא, השתדל לסיים את התקון במהירות האפשרית", התחנן האחראי, "המחם נגרד עד מאד לטובת באי המקום, ובפרט בימות החורף הקרובים, הסביר. הטכנאי הבטיח לעשות את המרב ההשתדלות כדי לסיים את התקון בהקדם האפשרי, והשנים נפרדו לשלום.

בלית ברירה נאלצו האחראים להשתמש באחד המחמים הישנים שאחסנו במחסן. בשעות אחר הצהרים של יום שלישי, כ"ג לחדש שבט, הוצא אחד מהמחמים אחר כבוד ממקומו, נקה בקפידה מהאבק שעליו, ולאחר מכן מלא במים עד גדותיו והפעל. לקח לו

עלוי